

25. dec. 1844

FAKTA

Dato:
25. dec. 1844

Sidetæl:
Dagbog D, side 3-4

Dagbogens placering:
Den Hirschsprungeske Samling

Trykt udgave:
Jesper Svenningsen (red.): Seks år af
et liv. Johan Thomas Lundbye –
Dagbøger om tro, skæbne, kunst og
kærlighed, København 2018, s. 244-
245

TRANSSKRIFTION

1ste Jule-Dag 25 Dec 1844. Aften
Juleglæde i Nyhavn.

Jeg holder meget af Dickens, og jeg mindes et Sted, jeg saae i hans "Skizzer", hvor han siger: lad den Misfornøiede vælge enhver anden Dag end netop Juledagen til at give Bitterhed Luft¹ – og meget smukt yttre han sig derom, men det er dog naturligt: netop stærkest at føle Savnet af Glæde midt iblandt de Glade. Denne Juledag har været bedrøvelig for mig, mere end manganen anden Dag, thi ogsaa jeg havde jo belavet mig paa at smage Juleglæde, og hvad stod mig vel i veien for at finde den paa mange Steder. Hvorfor gik jeg ikke i Kirke, hvorfor besøgte jeg Ingen, hvorfor sidder jeg nu her? Jeg veed det ikke, kun at jeg er uskikket til at være blandt de Glade. Emilie Riedewaldt² besøgte jeg i Søndags; man saae paa hende, at hun havde været Døden nær, men aldrig var hun før saa yndig. Sophie Lütchen³ død! Westphal⁴ død! Det gjør mit Hjerte godt den Tanke: at man kan dø – det er mine Ønskers Maal og jeg skal see det opfyldt engang! – laftes, da jeg var indbudt til at see mange glade Børn om et Juletræ hos Frølichs,⁵ havde jeg belavet mig paa en sand Glæde, men nei, mismodig gik jeg der, fremmed selv blandt de smaae; den Aften var ikke efter Forventning men betog mig snarere Lyst til at søge slige Glæder. Jeg vendte begge Øine fra de deilige Børn og unge Piger indad mod mit eget stygge Indre, og tænkte paa: at der havde jeg min Deel af Verden, som det nu gjaldt at bringe ud af, hvad der kunde komme. Og derfor syslede jeg denne hele Helligdag med en Radering,⁶ ætsede og dækkede, og indaandede Gift og Bitterhed med de qualmne, giftige Skedevandsdunster. Dog mens jeg gik at spise, lukkede jeg frisk Luft ind og det hjalp ogsaa paa Humøret, saa det er med roligt Sind og en vis Fornemmelse omkring Hjertet, der hverken er mig fremmed eller ukjær, at jeg ønsker mig selv: at Gid, naar den Tid kommer, som jeg ikke kan opgive Haabet om, da jeg skal leve gladere Dage endnu, gid der da maatte være lidt Ungdom, lidt Friskhed, lidt Uskyld tilbage – ellers – O Gud! forsynder

•4• jeg mig haardt mod Dig ved disse evige Klager, der jo næsten er Klager over Tilværelsen. O, gjør da en Forandring i mit Sind, send den Aand, der kan luttre hver Tanke og give hver Handling Sandheds og Overbeviisningens stærke Præg, lad Gjenfødelsens Time slaae! – eller, skal det netop saa være, at jeg skal lære at fatte og finde mig i mine Forhold, som de ere, [overstreget: og] da giv mig dog Blik for det gode i dem, giv mig Iver og Varme, at jeg ved Arbeid maa blive istand til at bekæmpe det Nedslaaende, det Hæmmende i dem. – Det er vel alt eet – hvor mangfoldige Gange har jeg ikke foresat mig det Gode, kommer det ikke af Lyst, da kommer det ikke.

senere samme Aften

Ret nu modtog jeg Indbydelse til Valløe,⁷ nu vel! er der Plads til mig paa Dagvognen, da følger jeg imorgen Lorenz Frølich derned. Uden Penge,

uden Mad, uden Lyst, uden Liv – kun med Aandedræt – en deilig
Julegæst!!! –

---

¹ Parafraze over en passage i Charles Dickens' "A Christmas Dinner", trykt i Sketches by Boz, 1836.

² Emilie Riedewaldt (1819-1867), datter af skovrider Erasmus Riedewaldt i Jægersborg. Hun blev i 1848 gift med Lundbyes næstældste bror, Emanuel.

³ Sophie Christine Lütchen (1815-1844) var lillesøster til Petra Henriette Lütchen, der var forlovet med Lundbyes fætter, Peter Anton Seidelin. Hun døde 18. december efter kort tids sygdom, og dødsfaldet var annonceret i Adresseavisen, 23. december.

⁴ Maleren Fritz Westphal (1804-1844) døde 24. december.

⁵ Antagelig vennen Lorenz Frølichs forældre, grosserer Johan Jacob Frølich (1777-1858) og Poulina Vilhelmine Frølich, f. Tutein (1799-1881).

⁶ Det synes at dreje sig om raderingen En tyrekalv, bunden til en ledstolpe (Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, København 1949, nr. A 7).

⁷ Indbydelsen kom fra stiftslæge Jørgen Fog Steenberg og hans hustru Regina Magdalene, hvis søn Georg Steenberg var ven af Lundbye og Frølich.

Lidleglæde: Nyeen.

1te Fødsels-Dag 25 Dec 1844. Aften

Jeg kaldes meget af Sickness, og jeg mindes at Her, jeg var i hans „Kjænger“,
hvor han siger: lad den Misforstand velge enhver anden Dag, end denne
fødselsdag til at give Bitterhed Løst — og meget smukt yttre kan sig
seem, men det er dig naturligt: netop stærkest at føle Tæret af
Glede mit blandt de Glade. Denne fødselsdag har været bedrøvelig for
mig, mere end mange andre Dage, thi ogsaa jeg havde jo belæst mig
for at smage fødselsglede, og hvad stod mig vel i veie for at finde
den paa mange Steder. Hvorfor gik jeg ikke i Kirke, hvorfor besøgte
jeg Angew, hvorfor sidde jeg her? Jeg ved det ikke, tænke at jeg er
usikker til at være blandt de Glade. Emils Nidvaldt besøgte jeg
i Søndags; man saa paa ham, at han havde været Dødsen nær,
men aldrig saa han for sig yndig. Soph's Hustru sid. Westphal
saa! Det gik mit Hjerte godt den Tanke: at man kan dø — det er
mine Onkles Maal, og jeg skal see det opfyldt engang! — Aften,
da jeg var endevist til at see mange glade Børn om et fødselsdags her Frøelike.
Hvad jeg belæst mig paa en sand Gode, men nei, mismedig gik jeg
der, fremmed selv blandt de samme, den Aften var ikke efter Forventning
men betog mig snarere Ligt til at seje slige Glader. Jeg kunde høre
Dine fra de drilige Børn og unge Piger indad med mit eget støjpe In-
søe, og tænkte paa: at det havde jeg min Deel af Vedde, som det var gælt
at bringe ind af, hvad den kunde komme. Og derfor sigtede jeg denne
hede Kællingsdag med en Tæring, etode og d'akkede, og indaad deds
Jagt og Bitterhed med de gvalens, giftige Phosfands Samster. Jeg
mens jeg gik at spise, lukkede jeg frisk Truff ind og det hjalp ogsaa paa
Hjertet, saa det var med roligt Sind og en vis Fornemmelser omkring
G'd, naar den Tid komme, som jeg ikke har ogsaa Mælet om, da
jeg skal have glade Dage end mig, gid der de maatte see lidt Mergem,
lidt Frøelike, lidt Nostal tilbage — eller — — O Gud! forgyden

Jeg mig hørdt med Dig ved disse enige Klager, der jo vistnok er
Klager over Tilværelsen. O, gjør da en Forsandring i mit Sind,
sind den Aand, der kan løfte mine Tanker og gøre mine Klager
Landheds og Overbevisningens stærke Døgn, lad Gjenfærdens Time
slaa! — eller, skal det netop saa være, at jeg skal leve af fattig og
fjende mig i mine Fortællinger, som de ere, og give mig dog Plads for
det gode i dem, give mig Bænk og Venne, at jeg ved Arbeid maaskee
sindes til at bekæmpe det Aandsløst, det klæmmende idem. — Det er
vel alt eet — her mangfoldige Gange har jeg ikke foresat mig det gode,
kommer det ikke af sigt, da kommer det ikke.

15. januar 1845

Jeg er mestig og indlydende til Vallo, som vel! er der Plads til mig paa
Lagoruen, da følger jeg min egen Længsel Færd. Min Penne, inden Mit
uden sigt, inden Læse — her med Aandsdræt — en Sidelig Julegæst!!! —
Reise til Vallo

Nylens aften 1844.

Efter et meget behageligt Ophold paa Velle hos Cancelliraad Steenbørg, er jeg idag
sindt tilbage til Byen. Jeg skibpede dende en Del Lands Læse og etfuldt Be-
kjendtskab med en meget elskovslyk Hørd Stenstøp, som i Aften har vort
min Gæst. Nu kommer det nye Aar; det begynder med indlydende Aand, Gud
velsigne mig med Kraft og Lyst, at det maaskee blive bedre end det sidste. —
Nordiske Blad. Reises. Redering.

15. januar 1845

I Mandags 13 Jan holdt Studenterforeningen her den store Nord. og Nord.
som efter Opfordring fra Kristiania paa samme Tid færdede der, i Upsala og
Lund. Skogard, Færdig og jeg havde prætager at de svenske Læse paa
Ligebanen med Billeder af de nordiske Gude, som med Understøt af
Læse, alle komponerede af Færdig. Læse indfærd Skogard efter sin egen
Læse om ham. Det var et lystigt Arbeid; vi begynde i Thursdag Kl.
11, og vare færdige Søndag Aften Kl 12 med 11 store Kartoner. Gudene
sare i naturligt Størrelse alle siddende. Færdig gjorde gjennem Nødsøst
og indfærd Skogard, og naar han der haardt arbeidet sig trødt, tog en